

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

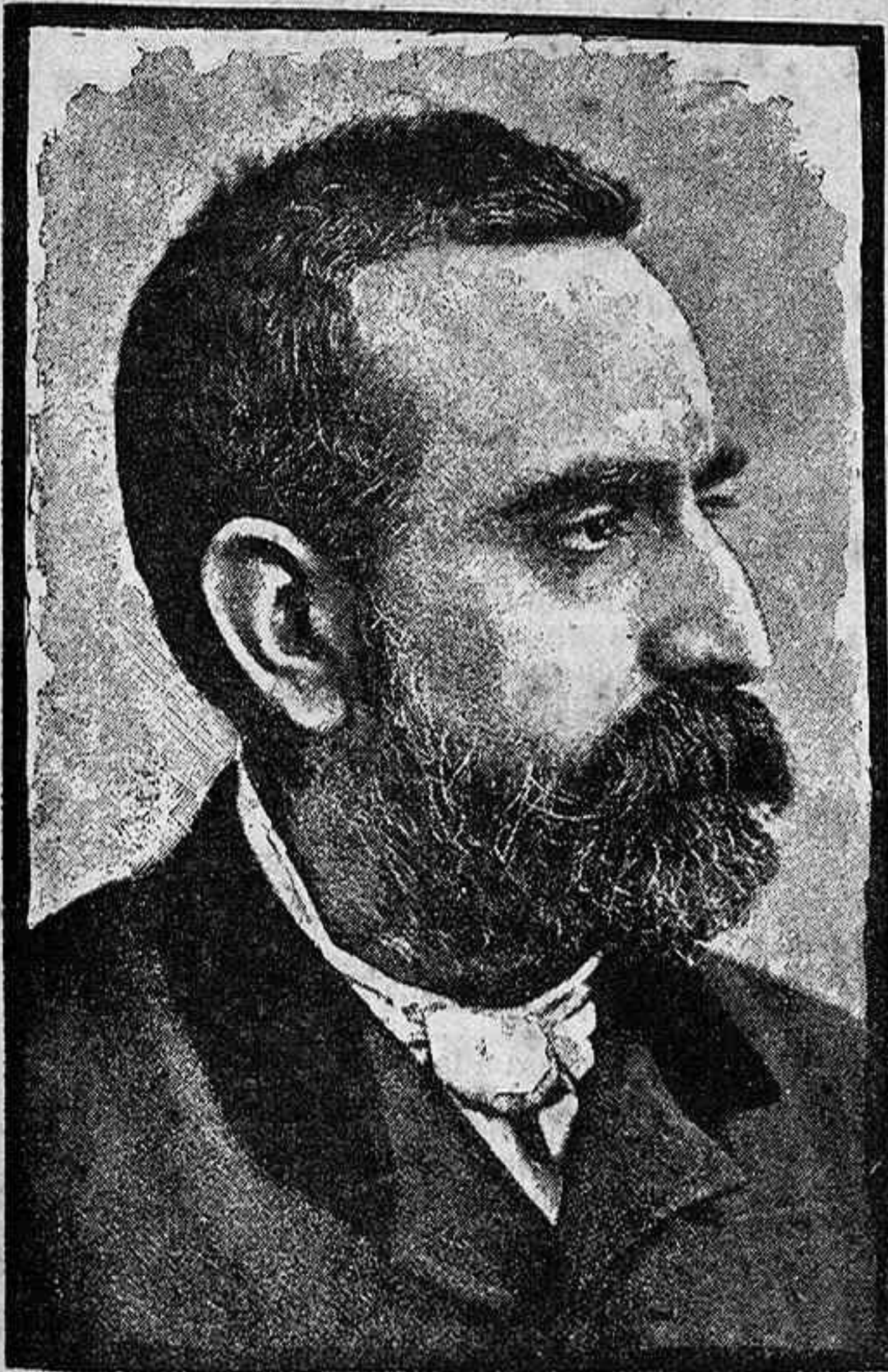
Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 9 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger 18.

LO COLERA Y 'L DOCTOR FERRAN

¡Pobre Cólera! No estava encare prou atrotinat, que al últim ha hagut de venir a rauré a mans de un nèt dels almogàvers. Alguns anys endarrera vā introduhirse a Europa, fent entrada de caball sicilià. ¡Y quina forsa duya 'l malehit! En un tancar y obrir d' ulls recorria milers de kilòmetros, y aquest vull, aquest no vull, devastava las ciutats y omplia de gom a gom los cementiris.

No s' havia vist may una calamitat més espantosa. Entre 'ls qu' ell matava y 'ls que s' morian de por, los enterra-morts no s' entenian de feyna Y lo pitjor es que ningú sabia lo qu' era. De tots los enemichs lo més terrible es l' enemich desconegut. Anéulo a atacar al que mata sense presentar la cara...

Afortunadament avuy no s' escapa res a la vista del home, perque allà ahont no 'ls ulls, hi arriba 'l mi-

croscopi, aquest instrument marvellós que tot ho escorcolla y tot ho abulta, com si fins los sers més petits é insignificants s' engrandissen per admirar semblant portento.

A favor del microscopi va descobrir lo Dr. Cock lo qu' era 'l cólera: una coma, si senyors, una coma que posava punt final a la existencia. De manera que al enemich després de molts anys se li va veure la cara; pero res més. Aixó ja era molt; pero no lo suficient per consolarnos. Perque desde que 'l doctor Cock va descobrir lo microbi anomenat *bacillo coma* que vol dir *bastonet torsat en forma de coma*, van comensar las disputas dels sabis, y ab un embull tant gran de opinions, casi més tranquils nos trovavam quan no sabiam res, que després de saber alguna cosa.

Los uns sostenian que 'l microbi era un animal, y 'ls altres qu' era un vegetal; hi havia qui preguntava si era *causa ó efecte del cólera*: hi havia qui demostrava la seva *immortalitat*, posantlo en remull ab los ácids més venenosos; hi havia qui deya qu' entrava per la boca y al arribar a las vias digestivas feya de las sévas... fins un metje francés, per probar que no era tant dolent com suposavan, un dia s' prenía una ració de pildoras ab microbis, fetas ab excrements de un colérico; y aixis entre lo que deyan los uns y lo que afirmavan altres, seguint cada hu 'ls impulsos de la seva fantasia, en lloch de acudir pacientment als treballs de observació y comprobació, los únichs que en semblants cassos donan resultats, se formava ab tot aixó un galimatias capás de fer agafar, no diré 'l cólera, pero si una epidemia de migranya a la humanitat entera.

Un home sol, en mitj de aquest batibull feya la seva y callava, quan tot d' un plegat exclamà:

—Alto senyors: no disputéu més, que 'l microbi que va descobrir lo Dr. Cock, jo 'l tinch agafat pèl clatell. Lo Cólera ha deixat d' existir. Jo sé 'l qu' es y tinch lo medi de amansirlo. Desde avuy haurá de anar a fer companyia a la verola que no l' agafan sinó aquells que no volen vacunarse.

Al home que va agafar lo microbi pèl clatell, permétem lector, avants de seguir endavant, que jo l' agafi per la mà y que m' arrogui l' honor de presentarte 'l.

De primer mira 'l retrato que figura desobre del present article.

Es ell, es lo Dr. D. Jaume Ferran y Clua: un minyo moreno, de mirada intel·ligent y aire simpátiich. Va néixer lo dia primer de febrer de 1852 en la vila de Corbera, partit judicial de Gandesa, provincia de Tarragona. Son pare es metje, y ell va seguir la carrera de son pare, després de cursar la lsegona ensenyansa en los instituts de Tarragona y Tortosa.

La facultat de Medicina de Barcelona vá contarlo

entre sos deixebles, haventse graduat lo dia 9 de Deseembre de 1873, quan hi havia encare aquí a Espanya la República.

Liberal per temperament y per ideas y com a liberal amant de totas las innovacions, després d' establirse momentáneament a Tortosa, vá tornar a Barcelona, per estudiar las malalties dels ulls ab lo doctor Caralt, las aplicacions de l' electricitat a la terapéutica ab lo Dr. Bertran, y la hidroterapia ab lo Dr. Nunell.

Després cap a Tortosa falta gent. Allá va casarse y va exercir durant molt temps la carrera, compartint las atencions fatigosas del facultatiu, ab l' estudi de la ciencia, en varias de sas múltiples manifestacions.

Un dia va sortir ab un nou procediment de fotografia instantánea, que comunicat a una corporació científica alemana, va valerli un diploma de honor.

Un altre dia—era l' any 78—portava a cap experiments telefónichs entre Tarragona y Tortosa, los primers que s' realisavan a Espanya.

Y al mateix temps cultivaba sense descans las aficions micrográficas que venia demostrant, desde 'l comensament dels seus estudis, de manera que la real Academia de Madrid, en l' any 1884, li otorgava un premi per una memoria sobre *La importancia del parasitisme en la medicina*.

Entre tant al Cólera va donarli la gana de tréure 'l nas per Marsella y per Tolón... ¡Ni may que ho hagués fèit! Ja se 'n recordarà per tots los dias de la seva vida!... Perque mentres lo govern de Madrid s' entretenia posant cordons, fent fer quarentenas, fumigant a tot drap, arruinant al comer y molestant a tothom, l' Ajuntament de Barcelona, més amant de la ciencia y del próxim, enviava una comissió científica a Marsella, al objecte d' estudiar l' epidemia, comissió composta dels doctors Montserrat, Corominas y Ferran.

Y vels' hi aquí com aquest deixant la familia, las visitas y 'ls interessos, vá agafar lo microscopi, qu' es la millor escopeta per tot cassador de microbis, y rodejat de una recua de conillets de las Indias, que per aquests cassos fan l' efecte de gossos, no ha parat fins que ha tingut lo microbi dintre del sarró.

Avuy sab ell lo que no sabia ningú encare: qu' es lo microbi del cólera, com se forma, ahont viu y la manera que té de transformar-se y de reproduhirse; li ha cassat tots los moviments y d' aquesta no se 'n escapa. O sinó judiquin vostres mateixos.

Lo microbi del cólera no es cap bestia; es un bolet. Y are no s' estranyin qu' es molt més útil, y humanitari creure ab certs bolets que ab certa classe de bólets.

Lo Dr. Ferran somet a la observació microscópica una petita cantitat de líquit procedent de las deyeccions dels coléricos y troba que s' hi veuhen clarament las *comas* descubertas pèl Dr. Cock. (Figura 1.ª)

Transportat aquest líquid en la gelatina 's veu que s' hi formen ademés de comas uns altres microbis anomenats *espirilos*, filaments més llargs que las comas y que per lo tant, necessàriament han de saberla més llarga; quals *espirilos* presenten curvas ó voltas més ó menos acentuadas. (Figura 2.ª)

Del interior de aquests filaments ne surten uns corpúsculs, anomenats *esporos* que fan l' efecte de llavors

(Fig. 1.ª)

(Fig. 2.ª)

(Fig. 3.ª)

sense serho (Figura 3.ª) y al quedar llibres creixen bastant, mudant la forma del contingut (Figura 4.ª) del que n surt un llarg filament (Figura 5.ª) que engruixintse y trencantse, torna á donar lloch á la formació del *bacilo coma* (Figura 6.ª)

(Fig. 4.ª)

(Fig. 5.ª)

(Fig. 6.ª)

Es de advertir que totes aquestas transformacions se verifican ab més llestesa de la qu' emplea en Martos, per exemple, per passar de la República á la monarquia.

Si la coma obtinguda, á la qual en Ferrán ha donat lo nom de *coma barchinonensis*, per evitar que s' ofengui sa modestia, anomenantla com deuria ser *coma ferranis*, si la coma obtinguda, repeteixo, torna á semblarse en líquids apropiats de cultiu, tornan á produhirse idéntichs fenòmenos de transformació, y aixís indefinidament.

Aquí tenen indicada la manera que tè de viure, de evolucionar y de reproduhirse 'l famós microbi del Cólera. Explicarho no costa res; pero creguin que per descubri'ho 's necessita un treball que per si sol vol més paciència que tota la qu' hem de tenir los espanyols plegats per aguantar los disbarats dels que 'ns governan.

*

*

Però tot aixó no contribuiria sino á satisfer la curiositat dels naturalistas, si 'l doctor Ferrán no hagués comprés que la gran qüestió, ja que tan difícil es curar als colerichs, consistia en amansir al microbi fins á ferlo tornar inofensiu.

Y en aquest punt l' home de cor y de valor s' uneix al home pacient y estudiós.

Lo Dr. Ferrán agafa un número dat de conills d' India, y 'ls inocula ab microbis qual forsa ha fet disminuir per medi de cultius especials: los conills inoculats en aquesta forma sofreixen sols un lleuger malestar.

Després practica en ells mateixos una inoculació virulenta y tant venenosa que als conills que no han suferit la primera inoculació 'ls envia á ca 'n Taps en pocas horas, presentant tots los sintomas que caracterisan als colerichs.

Donchs bé, 'ls conills inoculats previament resisteixen aquesta segona inoculació y 's quedan tranquils com si tal cosa.

Dels experiments fets en los conills passa á practicarlos sobre l' home, y 'l Dr. Ferrán y 'l seu ajudant Pauli son los primers que s' inoculan lo virus colerich debilitat, sufrint també lleuger malestar. Després d' ells l' inoculan á la familia del mateix Dr. Ferrán, y obtenen lo mateix resultat. Altras personas han sigut inoculadas, entre ellas alguns companys de carrera del Dr. Ferrán, que mereixen mil alabansas per sa gran abnegació.

Vejin en Romero Robledo y altres si tindrian aquest valor. No dich per una cosa aixís, ni per un floronco 'ns treurien de cap apuro. Aixó sí, si fos per conservá 'l puesto foran capassos d' empeltarse qualsevol porqueria.

De resultas de aquesta proba, continuan sentne d' altres pel mateix estil; sent sempre 'l Dr. Ferrán y 'l Sr. Pauli, 'ls primers que s' hi arriscan. Per cert que en algunas de las personas inoculadas van presentarse 'ls sintomas més acentuats del cólera: un gran refredament general, un pols molt petit, desvaneixements, fortas rampas y ganas de treure y d' evacuar sovint.

Però al igual que lo que succeeix ab los conills, una persona inoculada, resulta després indemne á una segona inoculació més forta.

Experiencia trascendental que ha fet creure á la Academia de Medicina y á tots los sabis que 'l Dr. Ferrán haurá trobat lo verdader preservatiu del cólera.

Y per més que avuy aquesta malaltia no causi ja aquí á Europa 'ls estragos que vá fer en las primeras invasions, tampoch los causa la verola y tothom se vacuna, perque tothom está ben convenut de sa eficacia, y no obstant lo célebre Dr. Jenner vá tenir més enemichs que Cárlos VII, ab l' única diferencia de que

aquell, com que tenia la rabó, vá guanyar, y 'l rey de las húngaras no ha sigut, ni es, ni será may capás de res més que de fè el ximple.

Lo Dr. Ferrán ha obert nous y amples horizons á la ciencia. ¡Gloria á Catalunya! Las sévas observacions han sigut comprobadas per las corporacions més doctas del extranger. Los sabis més eminents l' han felicitat.

L' altre dia 'ls metjes de aquí van oferirli un banquet. Quan los mateixos del ofici l' alaban y l' honran, figurinse si valdrá aquest minyó.

Are sols falta qu' Espanya no 's porti com acostuma á portarse sempre ab los homes que valen, que 'ls deixa morir de miseria, al revés de lo que succeeix á Alemania y Fransa, per exemple, quals nacions recompensan esplendidament y ajudan als homes que com lo Dr. Cock y Mr. Pasteur dedican sos estudis y son talent á las observacions micrográficas, en bè de la humanitat y del progrés de la ciencia.

Per la nostra part desitjem que aquest article, escrit al corre de la ploma, contribuixi á infiltrar en tots los cors la admiració deguda á un compatrieci, honra de la terra catalana que l' ha vist neixe.

Ningú més que un nèt de aquells héroes que havian fer tremolar al mon ab las sévas bassanyas, podia fer tremolar al microbi del cólera ab los seus estudis.

L. R.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

En efecte, en Maurel no es tant sols un gran *Hamlet*, es també un gran *Rigoletto*. Y aixó que sa figura esbelta 's presta poch per la reproducció del tipo de bufón del duch de Mantua y sa veu, no molt potent, no es la més apropiada á la tessitura alta-que predomina en totes las obras del mestre Verdi.

Però allá ahont no alcansan los medis naturals, hi arriba l' art, y en Maurel, consumat artista, caracterisa 'l tipo á la perfecció y canta la part ab aquella expressió y sentiment que penetran fins al fons de l' ànima.

En las escenas del acte primer va estarhi bè; la gran ària del acte segon, la cantá ab una expressió tant acabada que 'l públich se sentia transportat; y en l' escena final quan recorra la casa en busca de la filla que l' hi ha sigut robada, semblava una fiera desencadenada. En l' acte ters, estigué inimitable, sobre tot en l' *allegro* final, ahont conseguí un triunfo tant gran que 's veje obligat á repetirlo. Finalment en l' acte quart se sostingué sempre á una altura immensa.

Debutava ab aquesta ópera 'l tenor Puerali, contra 'l qual féu una petita part del públich manifestacions á tota llum injustas. Déu n' hi doret de un tenor com ell per cada dia. Es veritat que l' hi falta experiència y desembrás; però té una veu hermosa y ben timbrada y canta ab gust. Per lo tant, en uns temps en que 'ls Gayerres y Massinis no abundan, no hi ha que fer escarafalls.

La Torressella vá cantar molt bè la seva part, y 'ls demés, psé, psé...

... *El capitán Marin*, estrenat al *Principal*, es una comedia francesa arreglada á l' escena castellana per en Blasco. Qui diu Blasco diu xistes y *bons mots*, y en efecte, *El capitán Marin* entreté y fa riure.

Ab l' antiga comedia, *Un inglés y un vizcaíno*, vá debutar en Cepillo que caracterisá 'l paper d' inglés de una manera acabada. Francament, si no haguessem de judicarlo sino per aquesta obra, diriam que 'l tal *Cepillo* no deixa ni una bolva de pols en los papers qu' ell repassa. Però volém veurel en altras produccions, perque ja sabém que l' arreglo de 'n Ventura de la Vega es una de las sévas obras predilectas que l' hi serveix sempre per debutar.

En Rossell vá debutar ab *Los dominós blancos*, y es lo mateix Rossell de sempre, es á dir: un gat dels frares en tota l' extensió de la paraula.

La nova pessa *El novio de doña Inés*, es xocarrera de sobras. Apesar de tot, lo públich de la *Tertulia barcelonesa* s' hi partia de riure, y aixó proba que 'l debutant vá obrar ab acert al escullirla per inaugurar la seva feyna en la present temporada.

... Anémse 'n del interior al *Ensanwe*, es á dir: del *Principal* á *Novedats*. En aquest teatro s' ha estrenat un arreglo de l' opereta de Warney titulada *Babolín*. Es com molts produccions de aquest género, que al extranger alcansan grans aplausos y trasplantadas aquí, se salvan y res més. Pertany al género inverosimil; l' acte primer se sosté y es interessant, lo segon comensa á decaure y 'l tercer ja s' arrossega. En la música hi ha també una mica de tot, pessas trivials y algunas que 's fan aplaudir ab justicia: tals com, un duo de tiple y baritono en l' acte primer, una pessa per baritono, una arieta de tenor cómic y un petit concertant en l' acte segon, y en lo tercer un terceto de triples y baritono. En algunas s' hi destaca un motiu de vals que arribará á ferse popular. L' obra está ben presentada y en lo desempeñyo s' hi distingeixen la Sra. Montañés y 'ls Srs. Ripoll y Tormo.

Aquí tenen ressenyadas las novedats de la senmana, á las quals tindria que afegirhi 'l debut de la Mendoza Tenorio, ab *Lo positivo*, si la falta d' espay no m' ho impedis.

Ab permis de vostés ho deixarem per la senmana entrant.

N. N. N.

PRESENTACIÓ.

¡Si 'l passat pogués tornar!

Los presento á la María, la que avants sempre tenia pretendents molt elegants, va passar de dia en dia y al fi va quedar per tia y va quedar per vestir sants!

Lo jovent fentli l' aleta esperava sa boqueta que s' obrís per doná un sí, y ella esquerra y vanitosa ostentant sa cara hermosa al jovent feya patí.

Quan algú la demanava prompte ab ella 'l comparava y trobava qu' era poch; ara molt més poch es ella. ¡Ja ha caygut á la paella! ¡Ja ha sortit fora de joch!

Avants era sa carona molt tendreta y tant rodona com la lluna 'l dijous sant y ara es seca molt vuidada, llargueruda y apimada com la cara de un cessant.

Son color tant bonich era que 'l que 's ven com de primera prop d' aquell fóra rebuig, y ab lo cambi que ha fet ara la pobreta fá la cara de color de gòs com fuig.

Lo seu cutis treya un brillo com la verge de Murillo, era blanch y refinat, y ara 'l tè tot plé d' arrugas plé de grans y de verrugas casi sembla pell d' escat.

Era esbelta com la rosa, més tendreta y més hermosa... era un tipo encantador, y ara pobra fá una fatxa que al trobarla per la platxa si vaig sol fujo de por.

Los seus ulls tothom que 'ls veyá de primer moment se creya que per 'lli 's calava foch, y ara sembla sa mirada la llum trista y apagada de la llantia de sant Roch.

Caminava lleugereta com la tendra colometa, que 's prepara per volar, y ara igual que una tortuga sembla que la malastruga no la deixi caminar.

Ja no sab lo que li passa y al que un temps va dar carbassa ara busca per marit, y ell li diu:—Ja no m' engrescas, si per altra part no pescas ja te 'n pots entorná al llit.—

Aixó passa á la María la que avants sempre tenia pretendents molt elegants, ara plora nit y dia ¡li sab greu quedar per tia! ¡li sab greu de vestir sants!

Q. RORG.

ESQUELLOTS.

Barcelona, á lo que sembla, tindrà lo que han tingut Paris y Lóndres, Viena y Filadelfia, y últimament Turin, Nissa y Amsterdam: si senyors, Barcelona celebrará una gran exposició internacional.

Un periodista, que sense ser catalá, es un gran amant y admirador de Catalunya, lo Sr. Serrano Casanova director de la *Gazette des Touristes* que 's publica á Paris, ha tingut la idea, y no s' ha contentat ab tenirla, sino que l' ha madurada, fecundantla ab l' element més poderós, per aquesta classe d' empresas.

Lo Sr. Serrano Casanova té l' idea y conta ab capitals suficients per realisarla.

¿Qué més li falta?

Casi res: que l' Ajuntament li cedeixi 'ls terrenos

que necessita per montar los edificis y construccions necessaris, y que Catalunya li presti 'l seu entusiasta concurs.

L' Ajuntament no podrà menos de accedir á lo que se li demana, si considera lo molt que la ciutat ha de guanyar ab la realisació de un pensament tant grandios y lo molt que han de guanyar també 'ls terrenos que deixi al efecte, ja que pels voltants de una exposició s' hi montan sempre edificis y construccions que després s' hi quedan.

Es aixó que dihém tant rudimentari, que no 's compendria la més petita demora en accedir á lo sollicitat pèl Sr. Serrano Casanova.

Proposicions de aquesta naturalesa no 's discuteixen: s' acceptan de plá, y al que las fá se li donan las gracias.

Tals, son, al menos, los sentiments unánims de la premsa de totes las opinions, que van manifestarse 'l dilluns últim en un banquet donat á ca 'n Martín, pèl Sr. Serrano Casanova.

Conta un periódich de Girona que un dematí van presentarse á una iglesia tres parellas de nuvis á contreure matrimoni.

Los contrayents de la primera parella no tenian mes que de setze á disset anys d' edat; los de la segona parella, de vinticinch á trenta; y 'ls de la tercera entre tots dos sumavan unas cent trenta primaveras.

Lo capellá al moment de casarlos, va dir dirigintse als més joves:—*Crescite*, es á dir: creixeu, aneu al bressol.

Dirigintse á la segona parella va dir: *Multipliquéu-vos*, es á dir aneu al llit.

Y dirigintse als guetos exclamá: *Y ompliu la terra*, ó com si diguéssim:—Arribéuvs al cementiri y diguéu que 'us enterrin.

A un capellá tant divertit, pèl dia que 'l govern no 'ls pagui, li ofereixo una plassa de redactor de 'l ESQUELLA.

Han corregut rumors de que 'l govern tractava de constituhir á Barcelona un ajuntament de *notables*, per 'l istil del de Madrid.

Un ajuntament de *butifarras*, com ne dirian á Mallorca, es á dir un ajuntament de condes y marquesos.

En aquest cas serà necessari buscar un arcalde que corresponga á n' en Bosch y Fustigueras qu' empuunya la vara madrilenya.

Alguns indican al Marqués de Ciutadilla; pero en concepte mèu no tèn prou talla.

Que 's desenganyin, no hi ha més que una figura capás de ocupar la presidència de un ajuntament conservador de notables.

¿No saben qui es?
En Tort y Martorell.

La senmana passada, á un dels vicaris de Sant Pau que passava pèl carrer de la Cadena, si no 'l treuhen de las mans del públich, l' esbossinan.

Passava aquell sant varó pèl citat carrer, en lo moment en que uns noys jugavan al *bólit*.—Bólit! va dir una de las criaturas, y 'l vicari com si li haguessin tocat la majordona 's rebat fora de sí contra la quitxalleta, fins á agafar á un noy que no tenia res que veure ab los que jugavan, omplintlo de bofetadas y de sanch.

La gent se indigna, lo pare de la criatura, desesperat va per pendre venjansa, y 'l valent vicari vegentse perdut se tanca dintre de una escaleta. De allí 'l van treure 'ls municipals, acompanyantlo al *xiquero*, dich á la rectoria.

Un anunci de teatro:
«Teatro español. Funciones para hoy domingo, 21 22 y últimas representaciones de la aplaudida parodia catalana en tres actos D. Juanitu.»
«Mañana lunes, 23 representación de la parodia D. Juanito.»
Queda establert per consegüent, que després del número últim, ve 'l número 23.

Dimars de la senmana passada va caure un llamp á la cúpula nova de Sant Andreu.

Sort que hi havia *para-rayos*, que si no no sè lo que hauria succehit.

Y jo que 'm creya que 'l millor *para-rayos* era la fè. ¡Valgam Déu quins desenganyis!

Un tal Mr. Wogan ha fet un viatge per riu, desde Paris á Marsella ab un bòt de paper.

Si 'l bòt hagués sigut de fusta s' hauria estrellat contra las rocas: lo paper en cambi ha resistit tots los embats de l' aygua y tots los xochs.

Ja ho veuhen: lo paper está destinat á jugar un gran paper.

Diuhen que 'l monument á Colon s' anirà construhint ab l' activitat nessesaria, fins que s' acabi.

Y en efecte, per are, aquell canó que sembla una xamaneya va elevantse.

A propòsit de aixó, preguntava un foraster á un barceloni:

—¿Y perquè tèn de servir aquesta xamaneya?
—No sè, va respondre 'l barceloni: jo crech que déu ser la del forn ahont s' ha de fondre l' estátua.

Diumenje un conegut mèu que per una casualitat, va entrar á l' iglesia del Pi en lo moment en que deyan l' ofici, 'm conta que al alsar l' hostia, l' organista va posarse á tocar.... ¿Qué dirian?

Lo final del tercer acte del Faust.... Alló del petó. Anant seguint aixis no desconfio de veure un cos de ball al presbiteri.

Y lo més bonich serà que llavors hi haurá á las iglesias més empentas que are.

Ja s' han publicat los comptes de la gran manifestació musical realisada en lo Teatro Principal per iniciativa de la premsa, al objecte de socorre als infelissos perjudicats pèls terremotos.

Van recaudarse 13,412 pessetas y mitja, y van gastarse'n 5,122.

De las quals va cobrarne 1,101 l' orquesta del Liceo, y 527 y mitja las de Romea y 'l Bon Retiro.

Es de advertir que tant los uns com los altres s' havian ofert á tocar de franch segons aixis ho manifestaren los directores de las mateixas.

Pero després no tant sols van cobrar la funció sinó fins los ensaigs.

Lo govern vá percibir també 107 pessetas y mitja per timbres móvils, y 93 pessetas 81 centims per contribució, total, més de quaranta duros.

Lo govern podrá cantar:
«Vingan vingan terremotos que 'l qu' es jo no ho sentiré: vingan, vingan terremotos si es que s' ha d' ompli 'l grané.»

Y 'ls músichs del *Liceo*, de *Romea* y del *Retiro*, perque 'l cant fassa més efecte podrán acompanyarlo á gran orquesta.

Per supuesto, pagant.

A Liria (Valencia), mentres pèl dijous sant estavan celebrant la cerimonia de donar sopar á 12 pobres que feyan lo paper de apóstols, vá ensorrarse 'l sostre, produhintse una pila de desgracias.

Una cosa semblant vá succehir en Torroella de Montgri, al tornar de una cerimonia religiosa y dirigirse la multitud cap al estudi de noys.

En vista d' aixó no se 'm ocorre cap més comentari que 'l següent:
¡Qué dirian los neos si aquestas desgracias haguesen ocorregut en un teatro, cassino ó centro liberal!

Traduheixo de un periódich extranger:
«Haventse prohibit á Suissa la circulació de l' obra de Voltaire titulada *La Donsella*, escribia al Senat un dels magistrats encarregats de buscar y seqüestrar tots los exemplars que 's trobessin:

«Dono fé de que registrat escrupulosament tot lo cantó, no hi he trobat ni una sola doncella.»

QUENTOS.

Un eco del ball infantil de trajes del Principal:
L' Antonet un corassero de déu anys fá l' amor á la Marieta, una sultana de nou.

—¿Pero de debó m' estimas?
—¿Qué si t' estimo?... ¡Tè!

Y li fá un petó.
—Donchs festejarém ¿eh?
—¡Oh! festejar no pot ser: estich compromesa ab lo mèu cusí .. Pero...

—Pero ¿qué?
—Que si vols... l' enganyarém.

Un militar trobantse en un poblet tèn un atach de feridura y corren á busca al metje, 'l qual se tréu la llanseta y li pren lo brás.

Pero al observar que 'l militar tremola, diu:
—Hola ¿qué per ventura li fá por la sangria?
—No, la sangria, no, respon lo militar: lo que 'm fá por es lo sangrador.

En una botiga.
Los aprenents menjan pá y butifarra de sanch.
En tal ocasió passa l' amo ab un seu germá y diu:
—Mira com se menjan la mèva sanch.

Un aprenent que ho sent s' alsa y diu:
—Efectivament. Es de tocino.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
A un senyor que quarta prima una tersa quarta mèva, l' hi ha sortit un mal á la hu que á tots nos ha omplert de pena. Está prima dos de dias y 'l mal aumenta que aumenta... Déu no fassi que l' hu tres com se tem, la tot aquesta.

OURELLUT DEL BRUCH.

II.
Un vaquer un dos-tercera á Tot va anar á comprar; un xich car lo va pagar; pero era molt bó y primera.

ASNEROLF ALKUSPA.

MUDANSA.

Si tú, Total, me volias ó millor dit m' estimessis tot tot lo que tú voldrias y tot lo que desitjessis.

LABANDERA.

ACENTÍGRAFO DOBLE.

En la total de Total vaig entrar á una botiga y encar qu' es un arma antiga de una tot me vaig total. Y ab totes estas rahons busca duas solucions.

JENANI.

CONVERSA.

—Voldria regalar aquest anell d' or; pero 'm dol. —¿Or es?... ¿Y á qui 'l vols regalar?
—A la..... Buschaho: entre 'ls dos ho havém dit.

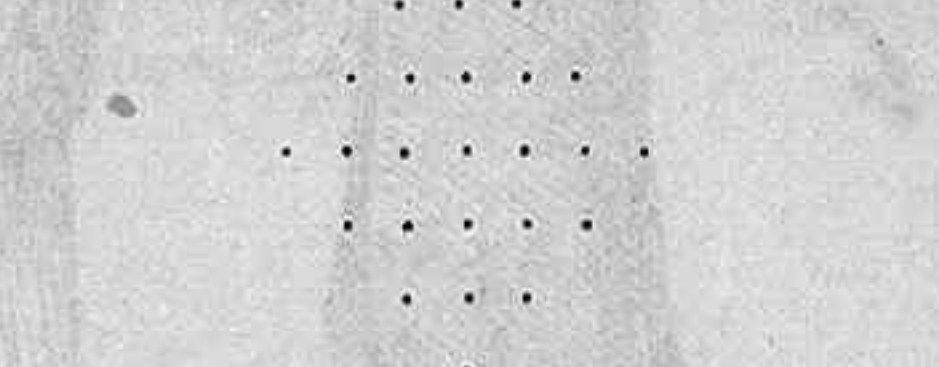
DOS CEGOS QUE HI VEUHEN.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6.—Nom d' home.
- 4 5 3 1 2.—Ciutat d' Espanya.
- 3 5 6 2.—Nom de dona.
- 6 2 4.—Un mineral.
- 5 6.—Un quadrúpedo.
- 3.—Una consonant.

J. BRÚ.

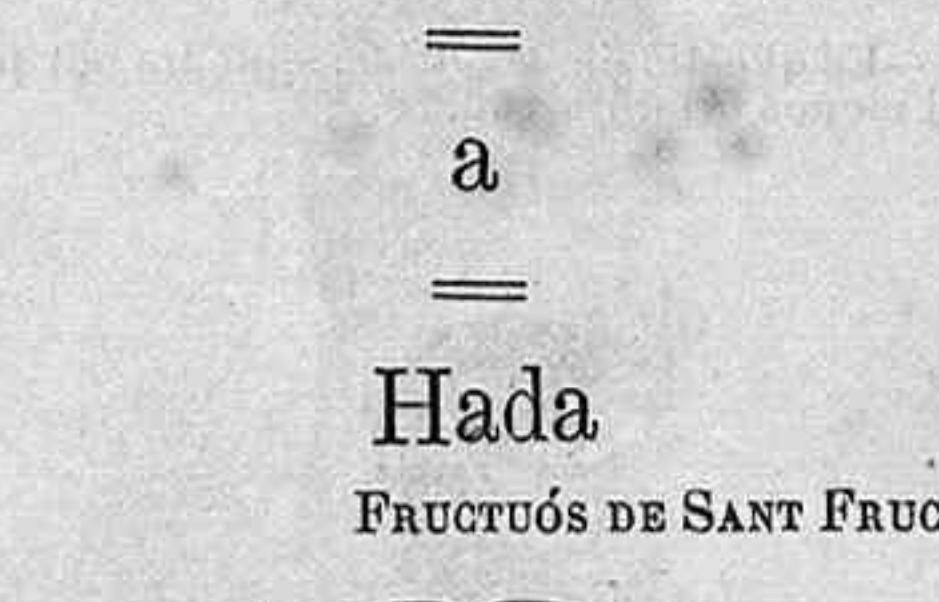
ROMBO.

Sustituhir los pichs ab lletras de modo que llegidas vertical y horisontalment, digan: Primera ratlla: una consonant.—Segona: una mida.—Tercera: en la terra se 'n troban dos.—Quarta: poble de Catalunya.—Quinta: estat en que quedarás si no ho endavinas.—Sexta: un número.—Séptima: una consonant.

DOS LIBERALS.

GEROGLIFICH.

Hada

FRUCTUÓS DE SANT FRUCTUÓS.

SOLUCIONS.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- 1. XARADA 1.ª.—Ma-no-la.
- 2. ID. 2.ª.—Ta-rra-go-na.
- 3. ANAGRAMA.—Paco-Copa-Poca-Capo.
- 4. TRENCA-CLOSCAS.—Reparadora.
- 5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Llutseta.
- 6. ROMBO.
B
S A L
S E L L A
B A L B I N A
L L I M A
A N A
A
- 7. CONVERSA.—Calaf.
- 8. GEROGLIFICH.—Entre sogra y nora, rahons.

Lo que sent un hom' un diumenje, estant sentat en un padris del Passeig de Gracia.

—Vols dir que 'l govern caurá?
—Tant segura tinguesses la grossa de...

—Es molt bonica.
—¿Qué no véus qu' es un romanso?...
—No 't pensis...

—Es qüestió de decidir-se: si no 'm pot pagá' avuy al menós firmi un pagaré.

—Aixís te reventesis. ¡Recristo quina trepitjada!
—Home, dispensi.
—No hi ha de que.

—Adiós!
—Salut!

—¡Bona pell!...
—¡Adiós salero!...

—¡Si sapiguesses lo que t' estimo!
—Calla, que 'ns escoltan.

—Véus aquell tipo de l' americana?
—Sí.
—Donchs es un afana rellotjes.

—La Campana!... La Esquella!...